לה: שבועת העדות פרק רביעי שבועות

באחרונה שביחנו. שכולן לא כתב אם אחדל אלא באחרונה דכתיב האוסיף לעלות למלחמה עם בני בנימין אחי אם אחדל: **דקטלא** חד משיתא **בעלמא** כו'. בהוצאת למלחמת הרשות קאמר: (מ) **מה** כאן שבועה. תימה ותיפוק ליה משבועת הפקדון מג"ש דתחטא וכ"ש דעיקר דאיעסיק למילף מה כאן בשם כו' אכתי לקמן דפריך לרבנן אלה דשבועה היא מנ"ל ליגמר מפקדון:

יהוא

אמר שמואל אין הלכה כרבי יוסי ת"ר כל הטפל לשם בין מלפניו ובין מלאחריו ה"ז נמחק [1]לפניו כיצד ליי' ל' נמחק ביי' ב' נמחק ויי' ו' נמחק מיי' מ' נמחק [2]שיי' ש' נמחק היי' ה' נמחק כיי' כ' נמחק לאחריו כיצד אלהינו נ"ו נמחק אלהיהם ה"ם נמחק אלהיכם כ"ם נמחק אחרים אומרים [3]לאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם אמר רב הונא הלכה כאחרים (אברהם דלטיא לנבות בגבעת בנימן שלמה דניאל סימן) [4]כל שמות האמורים בתורה באברהם קדש חוץ מזה שהוא חול שנאמר ויאמר [5](כ) יי' אם נא מצאתי חן בעיניך חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה משום רבי אלעזר המודעי אמרו [6]אף זה קדש כמאן אזלא הא [7]דאמר רב יהודה אמר רב [8]גדולה הכנסת אורחין יותר מהקבלת פני שכינה כמאן כאותו הזוג [9]כל שמות האמורים בלוט חול חוץ מזה שהוא קדש שנאמר [10]ויאמר לוט אליהם אל נא אדני הנה נא מצא עבדך חן בעיניך וגו' מי שיש בידו להמית ולהחיות זה הקדוש ברוך הוא [11]כל שמות האמורים בנבות קדש [12]במיכה חול ר"א אומר בנבות קדש במיכה יש מהן חול ויש מהן קדש אלף למד חול יוד הי קדש חוץ מזה שאלף למד והוא קדש [13]כל ימי היות בית האלהים בשילה כל שמות האמורים בגבעת בנימין ר"א אומר חול רבי יהושע אומר [14]קדש אמר לו ר"א וכי מבטיח ואינו עושה אמר לו ר' יהושע מה שהבטיח עשה [15]והם לא ביחנו אם לנצוח אם לנצח באחרונה שביחנו הסכימו על ידן שנאמר [16]ופנחס בן אלעזר בן אהרן (כ) (הכהן) עומד לפניו בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה עם [בני] בנימין אחי אם אחדל וגו' [17]כל שלמה האמורין בשה"ש קדש שיר למי שהשלום שלו חוץ מזה [18]כרמי שלי לפני האלף לך שלמה שלמה לדידיה ומאתים לנוטרים את פריו רבנן וי"א אף זה חול [19]הנה מטתו שלשלמה [20]ששים אף זה ולא מיבעי האיך אלא הא דאמר שמואל מלכותא דקטלא חד משיתא בעלמא לא מיענשא שנאמר כרמי שלי לפני האלף לך שלמה למלכותא דרקיעא ומאתים לנוטרים את פריו למלכותא דארעא שמואל לא כת"ק ולא כי"א אלא ה"ק וי"א זה קדש וזה הוא חול דמטתו ושמואל דאמר כי"א [21]כל מלכיא האמורים בדניאל חול חוץ מזה שהוא קדש [22]אנת מלכא [מלך] מלכיא די אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא יהב לך וי"א אף זה קדש שנאמר [23]מרי חלמא לשנאך ופשרה לעדך למאן קאמר אי סלקא דעתך לנבוכד נצר קאמר ליה שנאותיה מאי נינהו ישראל מילט קא לייט להו לישראל ות"ק סבר שונאי ישראל איכא שונאי עובדי כוכבים ליכא: ובכל כנויין הרי אלו חייבין כו': ורמינהי [24]יתן ה' אותך לאלה ולשבועה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה לפי שנא' [25]ושמעה קול אלה נאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה [26]מה להלן שבועה אף [27]כאן שבועה מה [28]להלן בשם אף [29]כאן בשם אמר אביי לא קשיא הא רבי חנינא בר אידי הא רבנן דתניא רבי חנינא בר אידי אומר [30]הואיל ואמרה תורה השבע ואל תשבע קלל ואל תקלל מה השבע בשם אף לא תשבע בשם מה קלל בשם אף לא תקלל בשם ורבנן אי גמירי גזירה שוה ניבעי שם המיוחד אי לא גמירי גזירה שוה אלה דשבועה היא מנא להו נפקא להו מדתניא אלה [31]אין אלה אלא לשון שבועה וכן הוא אומר [32]והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה התם שבועת האלה כתיב הכי קאמר אלה אין אלה אלא בשבועה וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה ומנין

חוץ מזה ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגו'. חנניה בן אחי ר' יהושע ור' אלעזר בן עזריה אומר' אף זה קדש. וקימא לן כותייהו. דהא רב אמר כותייהו דאמר גדול הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה. שהניח השכינה ואמר אל נא תעבור מעל עבדך והלך להכניס אורחין: כל שמות האמורין בלוט כגון הנה נא אדני חול. חוץ מזה ויאמר לוט אליהם וגו' דכתיב ביה להחיות את נפשי. מי שיכול להמית ולהחיות: כל שמות האמורין בנבות קדש. במיכה חול. ר' אליעזר אומר כל האמורין בא"ל חול בי"ה קדש. חוץ מזה שאע"פ שאמרו בא"ל שהוא קדש כל ימי היות בית האלהים בשילה: כל שמות האמורין בגבעת בנימין ר' אליעזר אומר חול. ר' יהושע אומר קדש. א"ל ר' אליעזר וכי הקדש מבטיח ואינו עושה. א"ל ר' יהושע מה שהבטיח עשה. הן שלא ביחנו אם לנצח אם לינצח. באחרונה שביחנו הסכימו כו': כל שלמה האמור בשיר השירים קדש לפי שהשלום שלו. חוץ מזו האלף לך שלמה לדידיה ומאתים לנוטרים את פריו רבנן. וי"א אף זה חול הנה מטתו שלשלמה. אלא הא דאמר שמואל כל מלכותא דקטלא חד משיתא לא מיענשא דכתיב האלף לך שלמה מלכותא דרקיע. ומאתים לנוטרים את פריו מלכותא דארעא. כמאן לא כתנא קמא ולא כיש אומרים. אלא אימא וי"א אף זה האלף לך שלמה קדש. הנה מטתו שלשלמה חול. ושמואל דאמר כי"א: כל מלכיא האמורין בדניאל חול חוץ מזה שהוא קדש אנת מלכא מלך מלכיא די אלה שמיא ונו'. וי"א אף זה קדש מרי חלמא לשנאך דשנואתיה דנבוכדנצר מאי נינהו ישראל דניאל לייט להו לישראל אלא לשנואתיה דהקב"ה: (וכן) [תנן] המשביע בכל הכנויין חייב ורמינן עלה הא דתניא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה. לפי שנאמר ושמעה קול אלה. מה אלה האמורה בסוטה שבועה בשם. אף אלה האמורה בעדות שבועה בשם המיוחד (1) דתניא ר' חנינא בר אידי דבעי שבועה בשם המיוחד. דתניא ר' חנינא בר אידי [אומר] נאמר השבע והשביע הכהן את האשה ונאמר לא תשבעו בשמי לשקר. נאמר קלל ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל וי"א ושמעה קול אלה. וי"א יתן ה' אותך לאלה ולשבועה. ונאמר אלהים לא תקלל. מה השבע בשם אף לא תקלל בשם. ורבנן דמתניתין אי גמירי אלה אלה בנ"ש. ליבעו שם המיוחד אמאי (2) בכל הכנויים. ואי לא גמירי נ"ש. אלה דהיא שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אין אלה אלא לשון שבועה. וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה וגו'.

(1) לפניו כילד כו'. (2) אלו ל"ל ופרקינן הא דמתני' דרבנן והא דתניא דבעי שבועה בשם המיוחד ר"ח בר אידי היא דתניא כו'. (3) נראה בל"ל לאמלי אמרי דהמשביע בכל הכנויים חייב.

ע"ב כמי שהוא חנון. ולא דחנון שם הוא אלא בשם מי שהוא חנון: **כפר אלף למד מאלהים.** שהתחיל לכתוב אלהים וכתב אלף למד אין נמחקין ואע"פ שלא גמר את השם שהרי כ' אותיות הללו שם לעצמו: **חוץ מזה כו'.** למלאך האמצעי קרא אדון שכך (ד) באמצעו גבריאל מימינו רפאל משמאלו: **אף זה קדש.** דכתיב לעיל מינה וירא אליו יי' והדר כתיב והנה שלשה אנשים ואמר להקב"ה אל נא תעבור מעל עבדך המתן לי כאן עד שאכניס האורחין: **מי שיש בידו כו'.** וה"ק ויאמר לוט אליהם באזניהם אל נא יהי כן ומזר כלפי השם ואמר לו אדוני הנה נא מצא עבדך: **בנבות.** כתיב (מלכים א כא) כרם נבות אלהים: **במיכה.** כגון (שופטים יז) לו בית אלהים וכגון (שם) (ה)הקדש הקדשתי [את] הכסף לה' מידי לבני וגו' (ה) הרי הוא אמור עלי להקדש (ו)(נמורים שהן) לשם עד שאתננו מידי לבני לעשות פסל ומסכה וכן (שם יח) נכח ה' דרככם כלפי שכינה אמר: **אלף למד חול.** כגון (שם יז) לו בית אלהים (שם יח) את אלהי אשר עשיתי לקחתם: **שמות האמורין בגבעה.** ויאמלו בני ישראל בה' (שם כ): **וכי מבטיח.** שיקלימו ואינו עושה: **הם לא ביחנו.** הם לא שאלו אלא (ז)(ח)אלך ונא אמרו התמהנו בידי: **באחרונה שביחנו.** באויים ותומים כי מחר אתננו ביד הסכימו לדבריהם: **ומאתים לנוטרים כו'.** לרבנן הניחם ויעסקו בתורה אחד מששה שבהם: **הנה מעטו.** חול שהיה נבעת מאשמדאי כדאמר במסכת גיטין (דף סח.): **דקטלא חד משיתא.** באנגריא דעבודת המלך: **כל מלכיא האמוריים בדניאל.** כל מקום שנאמר שם מלך: **חוץ מזה.** מלך מלכיא דאילו לנבוכד נצר לא הוה קרי ליה דניאל מלך מלכיא אלא ה"ק אנת מלכא נבוכדנצר מלך מלכיא דהוה אלהא דשמיא מלכות חסנא יהב לך: **והלא כבר נאמר כשבועה האלה.** מהכא משמע מיהו לאלה ולשבועה ומו לא הוה ליה למיכתב אלא יתן ה' את ירכך נופלת: **מה (ט)להלן שבועה.** דכתיב והשביע: **ומה (ט)להלן בשם.** דכתיב יתן ה' וגו': **השבע.** שבועת ה' תהיה וגו' (שמות כב): [**ואל תשבע**]. לא תשבעו [בשמי] לשקר (ויקרא יט): **קלל.** יתן ה' אותך לאלה: **לא תקלל.** כין קללת השם כין קללת חבירו לא תקלל חרש (שם): **מה השבע בשם כו'.** ובריתא רבי חנינא ותנאים רבנן: **ג"ש.** דנאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה: (ו) **דשבועה היא מנא להו.** ושמעה קול אלה מנא להו דבשבועה משמעי: **נפקא להו מדתניא.** מגופיה דמשמעות דקרא הכי משמע: **וכן הוא אומר.** אלמא אלה היא שבועה כו'. ופרכינן התם שבועת האלה כתיב שבועה שהיא בקללה אבל שבועה שאינה בקללה לא משתמע מהכא: ה"ג

מסורת הש"ס

(מ) [מס' סופרים פ"ד], (נ) [סופרים פ"ד הלכה ז ע"ש מהות דר"ע פל"ד], (ס) שבת קמ.. (ד) [יומא עג.]. (ה) [מלת שם נראה מיותר וכע"י ליתא], (ו) [ל"ל כאן], (ז) [ל"ל הלן], (ח) [לקמן לח.], (ט) [שיך לע"ח], (י) [יומא נ.], (כ) עי' רש"ח בס"ח, (ל) נמוק שהוא כל"ל ישנ"ן, (מ) כדפרי' הגי' האמלה, (נ) כדפרי' כאן.

הגהות הב"ח

(א) גס' אל"ף דל"ת מאדני. נ"ב בירושלמי פ"ק דמגילה איתא דא"ה מאהיה א"ד מאדני ה"ז נמחק: (ב) שם ויאמר אדני אם נא מצאתי: (ג) שם כן אלעזר כן אהרן עומד כל"ל ומיגמ הכהן נמחק: (ד) רש"י ד"ה חון מזה וכו' מיכאל באמצע כל"ל ואות ו' נמחק: (ה) ד"ה במיכה וכו' לבני וגו' הס"ד ואח"כ מ"ה יו"ד ה"א קדש והכי קאמר הקדש הקדשתי הכסף וגו' כדי הוא אמור: (ו) ד"ה הם לא ביחנו וכו' אלא מי יעלה ולא אמרו: (ז) ד"ה אלה דשבועה היא מנא להו ומשמע קול אלה דמשמע דבשבועה משמעי מנא להו הס"ד: (ח) תוד"ה אף כאן שבועה:

מוסף רש"י

שנאמר ויאמר אדני אם נא מצאתי כו'. לגדול שבהם אמר וקראם כולם אדונים, ולגדול אמר אל נא תעבור וכיון שלא יעבור היא יעמדו מכריחו עמו (בראשית יח ג), והם לא ביחנו. תורים ותומים הן פיקבי לחם כמני ימים הראשונים עלו הכלימו, אלא עלו אלו אם לנצח אם לינצח (יומא עג.). **באחרונה שביחנו.** פיקבו לחם כי מחר אתננו ביד (שם). **מרי חלמך לשנאך.** מרי לדודי קודש הוא, אלה עיניו להקב"ה ואמר חלום זה יתקיים על שנאך זה (דניאל ד טז).

רבינו חננאל

דהא אשכחנן דאיקרי רחום ואיקרי חנון: חנו רבנן כל הטפל לשם בין מלפניו בין מלאחריו נמחק. (1) הה' ה"א נמחק. לאחריו כיצד ליי' ל' נמחק. אלהיכם כ"ם נמחקים כו'. אחרים אומרים שלאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם. אמר רב הונא הלכה כאחרים: ת"ר כתב א"ד מאדני. אל מאלהים. יה מיהוה. אין נמחקין. ש"ר משדי. ציב מצבאות נמחקין. ר' יוסי אומר צבאות כולו נמחק. אמר שמואל אין הלכה כר' יוסי: כל שמות הכתובים באברהם קדש. כגון הנה נא הואלתי לדבר אל ה'. ויאמר אל נא יחר לה'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com